

Iz deželnega in državnega zbora.

Kakor smo poročali v zadnjem listu, je bil dne 21. preteklega meseca štajerski deželni zbor odtvorjen. Mariborški listič na široko in dolgo opisuje, kar so vse storili za kmeta njegovi „vrli“ slovenski poslanci, nikakor pa ne poroča, da so stavili n e m š k i deželni poslanci skoraj izključno le take predloge, kateri so bili samo v prid kmetom napeljami.

Ali morda ni istina? Ali ni najprvi predlagal deželni poslanec gospod O r n i g, ptujski mestni župan nujnega predloga glede regulacije Pesnice? To seveda mariborški listič zamolči! Zamolčal je ravno tako, da so pred kratkim kmetje sami prosili gosp. Orniga, naj stavi ta predlog. Da se niso s to prošnjo obrnili na slovenske deželne poslance, je to umevno, ker ti možje k večjemu pridejo s kako prošnjo še le tedaj, ko jo je že kak Nемеc izustil!

Srednje- in gornje-štajerski kmečki poslanci so stavili velevažni predlog glede od Ogrov zahtevanega novega plačila tičočega se avstrijskega sladkorja. Njih vodja baron Rokitanski je glede te stvari predložil rezolucijo kmetijske centrale. Zopet so predlagali nemška ljudska stranka in veleposestniki o važni zadevi tičočih se pogodbe Avstrije z ogersko deželno, katera pač povzroča največ plačil našemu kmetu. Zopet je nujno predlagal nemški kmečki poslanec, da bi se dovolilo 200 tisoč kron deželne pomoči in da bi se podpirala štajerska vinoreja z različnimi sredstvi, posebno s prepovedjo prodaje umetnega vina, potem je zopet Nемеc Zedlacher predlagal nujno podporo tičočo se škode, povzročene od povodnje itd.

Kaj, ali to ni nič? Ali niso ti predlogi tudi v prid spodnještajerskih kmetov? Tega vsega ne omeni klerikalni listič, ker mu ne ugaja! Seveda, da so potem tudi predlagali zares nekaj slovenski deželni poslanci, toda kdo ve, ako ne bi bili zopet prav po-

K smrti obsojen in zopet oproščen.

(Dogodba iz Spodnjega Štajerskega.)

Dne 11. junija leta 1901 je bil v Mariboru, kakor smo svoj čas v našem listu poročali, neki Franc Bratuša iz Majšperga na Spodnjem Štajerskem obsojen k smrti in od cesarja pomiloščen v dosmrtno ječo, ker je pred porotnim sodiščem sam obstal, da je umoril svojo hčerko, povrh, da je nekatere njene telesne dele spekel in pojedel. Njegova žena je bila tedaj zaradi skrivde obsojena na 3 leta težke ječe.

Pred kratkem pa se je znašla njih hčerka, vsled česar sta bila Bratuša in njegova žena dne 17. p. m. v Mariboru oproščena.

Kako se je dogodila cela stvar, naj bode s sledečimi vsticami našim bralcem razjasnjeno.

Viničar Franc Bratuša, rojen leta 1861., je pred svojo naselitvo v Majšpergu bival v Sesteršu na griču, ki se razprostira nasproti tega kraja. Zanimivo za to dogodbo bode to dejstvo, da je zažgal njegov sin Franc nekoč pri igri domačo hišo. Tedaj je Bratuša svojega sina zato prav pošteno natepel.

Ob novem letu 1900 se je preselil Bratuša s svojimi v

štено molčali, ako jim ne bi bili pokazali zastopništvu ravnoprotne narodnosti, kako silno je potrebno vsestranska pomoč, posebno kmetijstvu.

Državni zbor.

Malo kedaj pač imamo priložnost poročati, da se je v naši državni zbornici zares kaj doseglo, kar bi bilo v občini korist vseh narodov tostranske državnopolovice. Zadnje seje pa so vendar pokazale, da imajo vsaj nekateri poslanci dovolj sreča za ljudstvo, ne le za tisto, katero jih je volilo, temveč tudi za ljudstvo v občini.

Kakor smo svoj čas poročali, se je bilo od ministrstva določilo, da bi bili morali vsi tisti, kateri so v letošnjem letu služili tretje leto svoje vojaščine radi Ogrov služiti še daljne 3 mesece. Potem takoj ne bi bilo potrebno rekrutom poprej v vojaško sukunjo kakor ob novem letu. Ta določba ministrstva se je sedaj preprečila.

Z prvim oktobrom smejo vsi tretjeletniki domov rekruti pa morajo nastopiti svojo službo.

Poročali so o tem tudi drugi listi v slovenskem jeziku, toda noben se ni zmenil za to, kdo da ima prav za prav zaslugo, da se je to doseglo.

Kmetje, vaši slovenski poslanci in klerikalci n i k d a r ! S pomočjo n e m š k e ljudske stranke se je doseglo, da se je v tem važnem slučaju pozval državni zbor in njen voditelj D e r s c h a t a je pač lahko ponosen na to, kar je dosegel!

Toraj — da rabimo klerikalni izraz — „toti ferdamani nemčurji in Nemci“ so zopet s svojim odločnim postopanjem obvarovali tisoče slovenskih kmečkih sinov pred daljno službo, med tem ko so zopet slovenski poslanci hoteli čas samo tratiti, med tem, ko vaši poslanci, dragi kmetje, o tej za vas tako važni zadevi niti zinili niso.

Toraj s kratkim, da smejo vaši kmečki sinovi oktobra domov, da so pozvani vaši rekrutje pod orožje sedaj in ne v poznejšem, slabejšem času, to

Majšperg. Okoli velike noči leta 1900 je zažgala Bratuševa 12letna hčerka neki kostanj, ki je stal komaj 5 korakov od hiše oddaljen, v kateri je stanovala rodbina Bratuša. Deklica se je spominjala, kako je bil njen brat tepen, ko je zažgal hišo in je vsled strahu pred očetovo šibo pobegnila od hiše. Pri zasledovanju deklice so njeni sledovi peljali od domače hiše proč, a zopet v hišo nazaj, toda deklice nikjer ni bilo.

Bratuša je takoj naznanil c. kr. žandarmeriji, da ne more najti svoje hčerke, toda tudi vse iskanje od strani žandarjev je bilo brez uspeha. Nekaj mesecev po tem dogodku so našli v Špilsfeldu mrtvo deklico približno iste starosti, kakor je bila Bratuševa hčerka. Bratuša je o tem čital v nekem časopisu in je radi tega pisal župniku v Špilsfeld. Župnik mu je odgovoril, naj pride sam v Špilsfeld, kar je Bratuša tudi storil. Pri njegovem prihodu je bila najdena deklica že pokopana, pač pa so shranili njeno obleko. Ko je Bratuša videl to obleko, je rekel, da je obleka njegove izginjene hčerke ter jo vzel s seboj v Majšperg.

Kmalu potem so obdolžili neko Holec v bližini Špilsfelda, da je umorila svojo hčerko. Tedaj so deklico, katere obleko je Bratuša vzel s seboj, izkopali in dokazali, da ta ni bila Bratuševa hčerka, temveč hčerka imenovane Holec.

Nato je seveda žandarmerija prijela Bratuša, zakaj je odnesel v Špilsfeldu ljudsko obleko. Bratuša se je izgovarjal

je zasluga zastopnikov našega velikega sosečkega naroda, med tem, ko so klerikalci — med te pač smete šteti vse vaše poslance — stali tej važni zadevi v nasprotju.

No, klerikalni časopisi, pa dokažite, da ni istina, povejte, kaj so vaši podrepniki, kaj so Čehi, Slovenci i. t. d. nameravali!

Spodnje-štajerske novice.

Napredni kmetje gornje-radgonskega okraja.

Sprejmite tem potom od nas sicer malo pozno, a vendar sedaj naše najiskrenejše častitke, da ste zmagali pri volitvi v vaš okrajni zastop. Bog vas ohrani!

Več kmetov ptujske okolice. (Sledijo podpisi.)

Župnik Murkovič. Kakor smo svoj čas poročali, je bil župnik Murkovič od Sv. Barbare v Halozah pri ptujskem kazenskem sodišču obsojen na 100 Kron kazni in v vse stroške, ker je zmerjal (šimfal) Jožefa Krajnca in Terezijo Vidovič iz iste fare, ko sta prišla k njemu po denar, s katerim je „kaznoval“ po svoji lastni kazenski postavi. Murkovič je rekuriral, toda sodba ptujskega sodnika je bila dne 23. p. m. pri okrožnem sodišču v Mariboru potrjena. Barbačani, katere Vas je župnik Murkovič kaznoval, hajd k njemu po denar! Ako pa bode zmerjal, pa ž njim pred sodnika!

Mariborški klerikalci „delujejo“ neumorno v mariborskem okraju, toda nikakor ne v prid kmetov. Vrazličnih krajih mariborske okolice se prirejajo shodi, v katerih se brez uzmiljenja mlati po naprednjakih, in pri katerih nosilci črnih suknj s svojimi pomagači, oderuški dohtarji, skoraj neverjetno postopajo s kmetom. Vsakemu pošteno mislečemu človeku se mora studiti od tega, kar se vse tukaj govori in o čem se delajo sklepi in se kujejo rezolucije. Gorostasne bedarije in laži se ponujajo od nekaterih govornikov zvestim poslušalcem, ubogim kmetom, in ti jim vse to morajo verjeti! Nemci se

stem, da je imela njegova hčerka ravno tako obleko. Potem so preiskali Bratušovo stanovanje in našli v nekem zaboju (krišti) skrito drugo obleko, katera je slišala najbrž izginjeni Johani Bratuša. Ta obleka je bila skoraj popolnoma napolnjena s posušeno k r v j o.

Ker je Bratuša označil tujo obleko kot lastnino njegove izginjene hčerke in se je v njegovem stanovanju našla tudi še druga k r v a v a dekliška obleka, bilo je sklepati, da se je pri izginu Johane Bratuša zgodil kak zločin, vsled česar je žandar Bratuša vklenil in ga odpeljal k občinskemu predstojniku dotične občine.

Pri občinskem predstojniku je Bratuša obstal, da je umoril svojo hčerko in je celo popolnoma natanko popisal, kako jo je umoril. Ko so ga vprašali, kje jo je umoril, je rekel, da se je to zgodilo v gozdu. Odpeljali so ga v gozd in ker tam ni vedel pokazati kraja, kamor je pokopal svojo umorjeno hčerko, silili so v njega, naj pove, kam je spravil njeno truplo. Nato je Bratuša izpovedal, da je deklico doma v peči sezgal, od nje celo par koscev spekel in te pečene kosce snedel.

Ko se je potem radi tega moral zagovarjati pred sodnikom in pozneje pred porotniki, je ravno isto izpovedal in se podolžil svojo ženo, da mu je pri njegovem zločinu pomagala.

dolžijo da so krivi, da se kmetom slabo godi, a to se pa nigdar ne pove, da nasprotujejo v državnem zboru vedno le slovenski poslanci, ako se od Nemcev stavi kak predlog v prid kmeta! Čudno je, da se pri takih zborovanjih nigdar noben naprednjak ne trpi, čudno, da nobenega naprednjaka ne pustijo, da bi poslušal njih govore in da bi povedal tudi svoje mnenje. Ako se že kateri oglasi, potem zavženejo tak krik in vik, da je joj in ga ne puste govoriti. In to gotovo že dovolj pove! Dne 26. julija se je vršil shod v Hočah, dne 2. avgusta v Rušah, dne 9. avgusta pri sv. Petru pri Mariboru in kakor se sliši pridejo drugi kraji v kratkem na vrsto. Smoter teh zborovanj je, da bi dobili klerikalci v pest občinske predstojnike mariborškega okraja in da bi stem dobili okrajni šolski svet in okrajni zastop pod svoj komando. Kako bode potem morali plesati kmetje mariborske okolice, to si lahko sami mislite! V teh zborovanjih se je trdilo, da propada kmečki stan in da je začel hirati, toda zakaj, tega ni nihče povedal. Reklo se je med drugim tudi, da v Kanci že ni več kmetov kakor dva. Vistini pa jih je blizu 20, toda istina je tudi, da imajo največja in najlepša posestva v tej občini duhovniki in klostri, in ta posestva so bila poprej kmečka last! Zakaj pa se to ne pove kmetom na zborovanju? In tako bi radi napravili tudi z drugimi kmeti in ž njihovimi kmetijami. Ako dobé prvaški dohtarčki in njih bratci, dolge črne suknje, mariborški okrajni zastop v roke, potem ne bodejo gospodarili z 15. procenti, temveč z 40 do 60!

Radi ukradene divjačine sta bila 22. p. m. zaprta brata Franc in Jakob Murko iz Pobreš pri Ptuju. Imenovana sta bila že poprej radi enakih prestopkov kaznovana.

Nesreča pri mariborskem mostu. Glede nesreče pri zadnji povodnji, katera se je zgodila pri mariborskem mostu in vsled katere sta zgubila dva mariborska policaja svoje življenje, poročali smo v zad-

V resnici pa je bila Bratuševa hčerka zares pobegnila od hiše svojih starišev, ker se je bala preveč bitja radi povzročenega ognja v kostanju tik hiše. Ker si ni upala domov, šla si je iskat službe in jo je tudi dobila pri neki posestnici v Sitežu, katera jo je sprejela kot pastirko. Ta posestnica jo je poslala kmalu domov po družinsko knjigo. Deklica je odšla in je hodila v bližini domačega kraja po gozdih, toda ni se upala na dom. Pri tej priložnosti so jo nekateri ljudje, ki so jo poznali, dne 11. majnika 1900 videli. Od tega časa je ni nihče več videl.

Bratuša pa je izpovedal, da je ravno na dan 11. maja leta 1900 umoril svojo hčerko, ker jo je našel v gozdu in da mu je deklica povedala, da si je prišla po družbinsko knjigo. Povedal je tudi, da je bila deklica popolnoma shujšana in od glada skoraj onemogla. Razlagal je, kako jo je prijel z obema rokama okolu vratu in jo tako zadušil. Ko je bila mrtva, pripovedoval je Bratuša sam, šel je domov in je vse povedal svoji ženi, katera mu je pomagala mrtvo deklico spraviti, ko je postal večer, na dom. Tam mu je pomagala, zopet po besedah Bratuša njegova žena pri razrezanju dekličnega trupla v pet večjih kosov, katere je potem vrgel v razkurjeno peč. Bratuša je potem o tem dogodku nadalje izpovedal, da je meso, katero je bilo v peči, jako lepo dišalo, vsled česar si je vzel en kos od noge svoje hčerke in ga snedel. K temu

njem listu, da je padel pri tej katastrofi tudi neki učenec iz mosta, da pa se je rešil in sicer še le pri Sv. Petru blizu Maribora s tem, da je splazil na neko drevo. Dotičnik, kateri je po jako čudnih dogodkih v tej noči vendarle ostal pri življenju, je neki Karl Zeliška in pripoveduje o groznem svojem doživljenju sledeče: On je bil dne 15. p. m. na zgornjem dravskem mostu, na tako zvani dravski brvi, kot sodelovalec nastavljen in je držal za policaja Lubša, kateri je pri tej priložnosti utonil, gorečo bakljo. Proti 8. uri zvečer je priplaval po grozno naraščeni in bučeči Dravi en del mosta, katerega je podrla povodenj v Marenbergu proti imenovani mariborški brvi. Policaj Lubša je dal takoj, ko je to zagledal, predpisano znamenje, a del marenberškega mosta je mirno odplaval pod mariborški most. Kakih 5 minut pozneje pa je pripravil večji del marenberškega mosta. Policaj Lubša je zakričal: „Most pride“. Sedaj je Zeliška dal s svojo baklo znamenje in je policaju zakričal „Bežimo“! Lupša mu pa vzame baklo iz rok in zakliče: „Prvega znamenja niso videli!“ in še je dal enkrat znamenje z baklo. Med tem je trčil marenberški most s tako silo ob pole (johe) mariborškega mosta, da sta padla oba toraj Zeliška in Lupša v Dravo. V kratkem času tako pripoveduje Zeliška, in sicer kakih par metrov od podrtega mosta, sem prišel na površje vode in tam se mi je posrečilo vloviti neko desko od mosta. S pomočjo te deske dobil sem v roke en del cevi razdretega mestnega vodotoka in njen leseni zaboj. Do mariborškega železnega mosta nisem mogel od strahu spraviti niti ne glasu iz mojega grla, a voda me je nesla vedno dalje. Moj položaj je bil, to si pač lahko vsakdo misli, jako neugoden, posebno pa še radi tega, ker je udrihal en del marenberškega mosta vedno v mojo desno nogo. Nato sem si malo oddahnil od straha in sem začel klicati pomoči. Toda vse zastonj, nihče me ni slišal, ker je Drava preveč bučala. Tako so me nesli valovi z zabojem vred, na

ga je pripravilo čitanje knjig, v katerih je bilo pisano, da divjaki jejo človeško meso.

Ker je toraj celi ta dogodek Bratuša sam obstal, in ker je njegov sin Franc tudi proti njemu izpovedal, bil je Bratuša dne 11. junija 1901 od mariborskih porotnikov spoznan krivega in je bil od sodnikov, kojih predsednik je bil Dr. Fohn obsojen k smrti na vislicah. Njegova žena je dobila 3 leta. Omeniti je treba, da so zdravniški zvedenci kosti, katere so se našle v peči Bratuša, pregledali, a, da nikakor (!) niso odločno izrekli svojega mnenja, jeli so bile najdene kosti človeške, ali od kake druge stvari. Zvedenci so celo odločno izrekli, da je mogoče, da so dotične kosti od kake živali.

Bratuša je bil pomiloščen, toraj je bil obsojen na do smrtno ječo in je služil svojo kazen v kaznilnici v Mariboru, med tem, ko je bila njegova žena v Lankovicu pri Köflachu zaprta.

Še le v tekočem letu se je obrnila cela stvar drugače.

Meseca julija so prijeli na Kranjskem neko deklico, ker se je klatila brez službe po deželi in so jo izročili sodnji v Novem Mestu, pred katerem se bode morala radi tatvine zagovarjati. Še le po dolgem laganju je povedala deklica svojo pravo ime, namreč da se piše — Johana Bratuša in da je iz Majšberga doma.

Konec sledi.

katerem sem jezde sedel, do takozvanega kraljevskega otoka. Tukaj se je obrnil imenovani zaboj in jaz sem bil zopet v valovih. Prišel sem zopet na površje vode in posrečilo se mi je, da sem dobil zopet zaboj. K sreči, da me je zanesla voda pol ure niže Sv. Petra na obrežje nekega otoka. Tam se mi je posrečilo, da sem splezal na neko drevo. Toda kmalu sem padel s tem drevesom zopet v vodo, ker je trčil neki hlod ob nje. Ko sem prišel s tem drevesom zopet na površje vode, zagledal sem drugo drevo in posrečilo se mi je, da sem je dosegel in splezal med njegove veje. Ravno je bila odbila ura pri sv. Petru 11. Med vejovjem tega drevesa sem prebil celo noč popolnoma moker do pol 6 ure zjutraj. Skoraj ves čas me je tresel mraz, jaz pa sem molil in klical pomoči. Drevo je stalo mirno na obrežju, med tem, ko se je voda pod njim sukala v groznih vrtulkih. Neki človek, kateri je šel morda ob 4 uri zjutraj po obrežju Drave in katerega sem klical na pomoč, me ni hotel uslišati, temveč mi je dal na mojo prošnjo nesramen odgovor, katerega niti ponavljati ne morem. Konečno je prišel in sicer proti pol 6 uri zjutraj sin nekega viničarja Stiperja blizu drevesa, na katerem sem bil jaz. Ta je šel po nekega Gartnerja, kateri prevažal v dotičnem kraju ljudi preko Drave in Gartner me je potem rešil z lastno smrtno nevarnostjo gotovega poguba. Ko so me prinesli v viničarijo Stiperja, — iti namreč nisem mogel — zgubil sem svojo zavest, k kateri sem še le drugi dan opoldan zopet prišel. Zeliška je tudi povedal, da razven njega in treh policajev ni bilo nikogar drugega na mostu.

Iz bolnišnice je odbežal. 19letnega Lukasa Cafuta iz Gruškovec so pripeljali zadnje dni v ptujsko bolnišnico, ker ni bil popolnoma pri zdravi pameti. Iz bolnišnice pa je Cafuta odbežal v mesto, kjer ga je policija prijela in zopet odvedla nazaj v bolnišnico.

Poročilo ptujskega sejma. Na svinjski sejem dne 30. p. m. se je prignalo 615 svinj. Cene so bile jako dobre. Prihodnji živinski in svinjski sejem se bode vršil dne 7. oktobra.

Dopisi.

Iz Terbegojnc. Neki lažnjiv dopisnik celjske „žabe“ po imenu „Domovina“ nas je jako razburil, ker se je spravil nad dva možaka, katera nista marala za klerikalni golaž in za klerikalne srebrnjake in sta volila po svojem prepričanju može v okrajni zastop, o katerih lahko upamo, da bodejo zares za nas imeli srce. Ta dopisnik trobi v svojem lažljivem glasilu, da je manjkal propadli stranki le en glas. Kje pa je še druga dva pustil? Zakaj pa dotični dopisunček ni povedal, kako so se od strani klerikalcev in pravakov za vsaki glas ponujali denarji? Zakaj ni pristavil, koliko nagrade se je Janezu Vučina in Francu Poharu obljubilo. Tudi tega ni omenil, da so za 25 kron le enega dobili, še manj se je zmislil tega, kako mirno so na ulici z Jožefom Muhičem ravnali. Jeli to njih mirno in resnično obnašanje in pošteno pisanje? Napredni kmet sodi njih sam! Plačilo bode